

Amy van Beem

Bestaan ze nog, Woerkummers die iedereen in het stadje kent? Het is een uitstervend ras aan het worden. Niet alleen in Woudrichem, ook in andere plaatsen lijken markante persoonlijkheden steeds zeldzamer te worden. En dat is jammer; ze geven een dorp of stad een identiteit, een gezicht. In de serie 'Markante Woerkummers' worden bijzondere persoonlijkheden uit Woudrichem belicht, zowel jonge als niet meer zo jonge mensen, nog wonend in het fraaie vestingstadje of inmiddels verhuisd. Zoals Amy van Beem (1945), sinds eind 1997 woonachtig aan de Maasdijk in Rijswijk. Daarvoor woonde ze in de Woerkumse vesting. Bijna dertig jaar was ze het literaire gezicht van Woerkum en ver daarbuiten met haar boekhandel aan de Bagijnestraat 2.

door: Paula Jorritsma

"Er is leven na de Bruna" is een geveleugelde uitspraak van Amy van Beem. Op oudejaarsdag 1998 sloot ze voorgoed de deur van haar winkel. Het was mooi geweest. Na bijna dertig jaar hard werken, was het tijd om uit te rusten. Alhoewel? "Ik ben nog steeds aan het rennen en het vliegen, zelfs al hoeft het nu niet meer", vertelt ze. "Dat zit blijkbaar in me. Als ik een ochtend thuis ben geweest, moet ik alweer de hort op. Stilzitten, dat is niets voor mij."

Amy werd geboren op de Oudendijk. Haar vader was daar hoofd van de school. "Dat was eigenlijk helemaal niet leuk. Om alle schijn van voortrekkerij te vermijden, werd ik eerder achteruitgezet. De andere kinderen mochten met vader achterop de fiets mee naar school, maar mijn vader wilde absoluut niet dat ik met hem meeding." Een hekel aan school kreeg ze er niet door. Ze wilde doorleren: "Je moest dan een speciaal groepje in de zesde klas doorlopen en dat was er niet in Oudendijk. In die tijd werd je in zo'n groepje voorbereid op het examen voor het voortgezet onderwijs. Daarvoor moest ik naar Gorinchem. Als enige van de Oudendijk kwam ik in een klas terecht waar allemaal kinderen in zaten die elkaar al sinds de eerste klas of soms nog eerder kenden. Dan moet je een grote keel hebben om er tussen te komen. Maar die heb ik nooit gehad en ik voelde me een buitenbeentje. Later op de MMS was dat eigenlijk nog steeds zo. Met de MMS koos ik onder andere voor de talen, kunst- en muziekgeschiedenis. Vooral die laatste vakken vond ik prachtig. Een hekel had ik aan handwerken. Veel heb ik er ook niet van geleerd; ik kan nog steeds geen knoop aanzetten. Daarna heb ik de Gemeentelijke Handelsschool in Utrecht gedaan. Daar heb ik het wel erg naar mijn zin gehad. Iedereen kwam van buiten en het was dus voor iedereen nieuw. Toen ik achtien was, kreeg ik mijn eerste baan als secretaresse in Oosterhout. Daarna kwam ik op het secretariaat bij JéWé in Gorinchem terecht. Tot mijn trouwen heb ik dat gedaan."

Met inzet en liefde

In 1969 begon Amy de winkel aan de Kerkstraat 52: "Vroeger was alles veel kleinschaliger. We begonnen met 20 vierkante meter. Later verhuisden we naar Bagijnestraat 2 en werd de winkel uitgebreid tot 70 vierkante meter." Een groot verschil met vroeger vindt ze het bestedingspatroon van de consument: "Mensen hebben nu veel meer te besteden. Dat was dertig jaar geleden heel anders. Je merkt dat goed aan de generatie mensen van boven de vijftig. Die zijn gewoon veel zuiniger opgevoed dan de huidige generatie. Het geld wordt nu veel gemakkelijker uitgegeven. Mensen kopen zo vier, vijf, zes tijdschriften per keer. De kwaliteit daarvan is trouwens enorm verbeterd en het aanbod is ook veel

groter dan vroeger. Er zijn meer luxe bladen gekomen, vooral over wonen en tuinieren." Naast de tijdschriften, ansichtkaarten en kantoorartikelen verkocht Amy natuurlijk boeken: "Topseller was 'Zalm Vernomen' van Piet Hartman. Destijds verkochten we alleen al tijdens de Visserijdag van 1995 honderd stuks. In één dag waren alle beschikbare exemplaren uitverkocht. Streekboeken liepen sowieso erg goed. En natuurlijk de top vijftien van Bruna. Daarin week de Woerkumse bevolking niet af van de landelijke smaak. Ook de rage van Montignac ging niet ongemerkt voorbij. Daar heb ik me een boekje over verkocht!" Uniek was Bruna Woudrichem om de service aan de klant: "Als ik een boek niet had, kon dat altijd besteld worden. Daar werd veel gebruik van gemaakt. Af en toe was het wel een zoekplaatje hoor. Dan hadden mensen 's avonds over een boek iets op televisie gezien en kwamen ze de volgende dag in de winkel met een halve titel of helemaal geen titel, maar een vage omschrijving. Dan was het de kunst uit te vinden hoe het heette en of het verkrijgbaar was." Kenmerkend voor een kleine gemeenschap, is hoe goed Amy haar klanten kende: "Het leukste vond ik het als er iemand een cadeau kwam kopen voor bijvoorbeeld de buurman en ze wisten niet welk boek ze moesten kiezen. Omdat ik de meeste mensen in Woerkum wel kende, kon ik hun smaak in boeken aardig inschatten. Het gaf me echt een voldaan gevoel als de klant de volgende dag kwam melden dat het cadeau in de smaak was gevallen." Als waardering voor haar betrokkenheid en inzet voor de Woerkumse bevolking werd ze in 1998 door de Woerkumse Carnavalsvereniging gekozen tot Vrouw van het Jaar. "Dat was een hele speciale verrassing. Het deed me beseffen dat ik met mijn winkel ook een sociale functie vervulde. Het werken in de winkel vond ik prachtig. Ik heb het met inzet en liefde gedaan."

Hersengymnastiek

In december 1998 deed Amy niet alleen de winkel voorgoed op slot, ook haar bovenwoning in de Woerkumse vesting zei ze vaarwel. Ze verhuisde een jaar eerder, eind 1997, naar de Maasdijk en is geweldig in haar sas met de stek aan de dijk. Van verveling is geen sprake: "Er is zoveel te doen! Ik zing in het Teerkeramerkoor en sinds augustus vorig jaar ben ik secretaris van het Woerkums Literair Café. Verder heb ik me voorgenomen alle mensen die ik ooit beloofd heb langs te komen, te bezoeken. Belofte maakt schuld, dat principe weegt heel zwaar, vind ik." Om de grijze hersencellen actief te houden, is Amy sinds kort lid van de leesclub van de Plattelandsvrouwen: "Tuinieren is leuk voor de ontspanning, maar geestelijk moet er ook wat gebeuren. Ik wil me blijven ontwikkelen. We lezen elke maand gezamenlijk een boek en bespreken dat dan. Je houdt elkaar op die manier scherp en leert er bovendien een hoop van."